

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **R. J. L.**, zast. Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou se sídlem Praha 2, nám. I. P. Pavlova 3, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 5. 2005, č.j. 62 Az 14/2004 – 19,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 25. 5. 2005, č.j. 62 Az 14/2004 - 19, zamítl Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) žalobu žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 16. 2. 2005, č.j. OAM-161/VL-20-08-2005. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost o azyl stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, v platném znění (dále jen „zákon o azylu“).

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka včas kasační stížnost.

Stěžovatelka proti tomu v kasační stížnosti výslovně uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“).

Stěžovatelka konkrétně uvádí, že se krajský soud nezabýval tím, zda žalovaný postupoval v řízení v souladu s právními předpisy a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci (dle § 3 odst. 4 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení). Krajský soud řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu.

Stěžovatelka uvádí, že ze své vlasti odjela kvůli snaze vyhnout se sňatku, ke kterému ji nutil její otec. Stěžovatelčin otec hrál hazardní hry, prohrál peníze a dostal se do ekonomických potíží. Proto nutil stěžovatelku, aby se provdala za starého bohatého muže. Toto stěžovatelka odmítla a raději odjela do zahraničí. Proto se stěžovatelka domnívá, že jsou v jejím případě dány podmínky pro udělení humanitárního azylu. Zdůrazňuje, že smyslem zákona o azylu je posoudit individuálně každou situaci žadatele. Právě proto, že v zákoně není výčet humanitárních důvodů, ale jejich konkretizace je ponechána na uvážení orgánu, je nutné soudně přezkoumat meze tohoto uvážení.

Stěžovatelce nebylo řádně zdůvodněno, proč důvod, který uvedla (nátlak jejího otce do sňatku) není důvodem hodným zřetele a nemůže být považován za humanitární. Krajský soud dle stěžovatelky pouze konstatoval závěry, ke kterým došel žalovaný. Vzhledem k výše uvedenému stěžovatelka namítá nepřezkoumatelnost dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spočívající v nedostatku odůvodnění.

Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, současně žádá o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 4. 8. 2005 zdůrazňuje, že výrok o udělení či neudělení humanitárního azylu váže dle judikatury zákon o azylu na ustanovení § 12 zákona. V daném případě byla žádost stěžovatelky zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 24. 1. 2005 na základě žádosti o udělení azylu, v níž stěžovatelka uvedla, že se otec ve značné míře věnoval hazardním hrám a prohrál vysokou částku. Od listopadu 2004 ji nutil ke sňatku se starým, ale majetným mužem, kterého si však nechtěla vzít. Od dubna 2004 se ukrývala u přítelkyně a v říjnu 2004 se jí podařilo vycestovat ze země. Jiné důvody k odjezdu ze země neměla.

V pohovoru konaném za přítomnosti tlumočníka z čínského jazyka dne 2. 2. 2005 stěžovatelka zopakovala důvody uvedené v žádosti a upřesnila, že odcestovala z Číny legálně, letecky do M., ale dál již pokračovala nelegálně a do ČR vstoupila pěšky společně s 12 krajany. V průběhu cesty ji převaděč odebral cestovní doklad. Do ČR vstoupila dne 2. 11. 2004 a pracovala v restauraci, aniž by k tomu měla povolení. V lednu 2005 se dozvěděla o možnosti požádat o azyl a této využila. V případě návratu se obává otce, který by ji po setkání zřejmě fyzicky napadl.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 16. 2. 2005 rozhodnutí, kterým žádost stěžovatelky o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Z výpovědi stěžovatelky dospěl žalovaný k závěru, že důvodem podání žádosti o azyl byla snaha stěžovatelky vyhnout se možnému jednání otce v Číně, který po ní požadoval sňatek z ekonomických důvodů.

Stěžovatelka rozhodnutí žalovaného napadla žalobou. Krajský soud žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně, žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí a v souladu se zákonem zamítl žádost stěžovatelky o udělení azylu s odkazem na ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu jako zjevně nedůvodnou, když tato neopustila Čínu z důvodů pronásledování za uplatnění politických práv a svobod či ze strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině či zastávání určitých politických názorů, nýbrž z důvodu nátlaku otce do sňatku.

Rozsudek napadla stěžovatelka kasační stížností, ve které uplatňuje stížní důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když namítá nesprávné právní posouzení otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatelka v nesprávném posouzení důvodnosti pro udělení humanitárního azylu.

Při posuzování předmětné námitky vycházel Nejvyšší správní soud z níže uvedených ustanovení zákona o azylu.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti

k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 2 odst. 5 cit. zákona ve znění platném ke dni rozhodnutí se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Dle ustanovení § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Podle ust. § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12.

Z výše citovaných ustanovení zákona vyplývá, že správní orgán má povinnost zjišťovat podmínky pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu pouze v případě, že žadatel o azyl důvody zde uvedené alespoň tvrdí. V daném případě však stěžovatelka ve správním řízení netvrdila, že je v zemi svého původu pronásledována za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Bezprostředním důvodem žádosti o azyl byly v daném případě obavy před otcem, který stěžovatelku nutil ke sňatku, tedy osobou soukromou mimo státní struktury. Důvody tvrzené stěžovatelkou ve správním řízení nejsou z hlediska aplikace azylového zákona právně relevantními. Za této situace žalovaný správní orgán a následně ani krajský soud povinnost zjišťovat důvody pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu neměli.

Pokud se stěžovatelka domnívá, že žalovaný pochybil, když řádně neodůvodnil, proč jí nebyl udělen humanitární azyl, nelze s ní souhlasit.

Žalovanému v daném případě nepříslušelo hodnotit azylové důvody podle § 14 zákona o azylu, neboť žádost stěžovatelky zamítl jako nedůvodnou. Zamítnutím žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné je konečným rozhodnutím ve věci bez toho, aniž by byla zjišťována existence některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Podmínkou pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je přitom nezjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona a neudělení azylu podle tohoto ustanovení. Správní orgán v dané věci správně zamítl žádost o azyl jako zjevně nedůvodnou a v takovém případě se však již v odůvodnění svého rozhodnutí nemusel zabývat posouzením o splnění či nesplnění podmínek podle § 14 zákona o azylu.

Shodně s názorem krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný postupoval v rozporu se zákonem o azylu, pokud podmínky pro udělení humanitárního azylu v případě stěžovatelky neposuzoval.

Není tedy naplněn kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatelka dále v kasační stížnosti namítala, že je dán taktéž kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když se krajský soud nezabýval tím, zda správní orgán postupoval v souladu s právními předpisy a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci (dle ustanovení § 3 odst. 4 a § 46 správního řádu).

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Nejvyšší správní soud zjistil, že ve správním spise je založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Informace obsažené v těchto listinách jsou dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace citovaného ustanovení. V daném případě důvody uvedené opakovaně stěžovatelkou ve správním řízení, tj. problém s otcem, nelze podřadit pod některý z důvodů uvedených v ust. § 12 cit. zákona.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Důkazní břemeno v azylovém řízení stíhá žadatele o azyl. Ze správního spisu jednoznačně vyplynulo, že se žalovaný zabýval všemi stěžovatelkou uvedenými tvrzeními. V daném případě z průběhu správního řízení jednoznačně vyplynulo, co bylo důvodem podání žádosti o azyl, jaké skutečnosti vedly stěžovatelku k odchodu z vlasti. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je seznatelným způsobem zřejmé, které skutečnosti byly jeho podkladem i jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Rovněž je z něj zřejmé, proč žalovaný žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou. Žalovaný své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, dostál a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je rozhodnutí žalovaného vydáno v souladu se zákony a je také dostatečným způsobem odůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost.

Taktéž krajský soud se námitkou nedostatečně zjištěného stavu v odůvodnění svého rozsudku zabýval a stěžovatelkou pouze v obecné rovině namítané porušení ustanovení § 3 odst. 4 správního řádu v daném případě neshledal.

Není tak naplněn kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Taktéž poslední námitka stěžovatelky, učiněná s odkazem na ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., spočívající v tvrzené nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu pro nedostatek odůvodnění, není opodstatněná.

Jak vyplynulo z napadeného rozsudku, krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s. a ztotožnil se žalovaným v tom, že stěžovatelka nenaplnila žádný z důvodů pro udělení azylu. Krajský soud se dostatečným způsobem vypořádal se všemi žalobními námitkami a svůj právní názor také řádně odůvodnil. Krajský soud nepochybil, pokud dospěl ke stejnému závěru jako žalovaný ohledně přezkumu podmínek pro udělení humanitárního azylu, když označil výrok o neudělení azylu v projednávané věci za nadbytečný. Pokud nepříslušelo žalovanému přezkoumávat podmínky pro udělení humanitárního azylu, nelze krajskému soudu účinně vyčítat, že tak neučinil on sám.

Důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. rovněž nebyl naplněn.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., když naopak shledal, že Krajský soud v Ostravě nepochybil, jestliže žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Protože stěžovatelka neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. března 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu